

**Diagnoza implementacji
Kompetencji Kluczowych
w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych
oświaty i rynku pracy**

**Technikum Nr 2
w Zespole Szkół Nr 2 im. Tadeusza Rejtana
w Rzeszowie**

Opracowała **Barbara Rząsa**

Rzeszów, 2009

Spis treści

Diagnoza implementacji Kompetencji Kluczowych w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy Technikum Nr 2 w Zespole Szkół Nr 2 im. Tadeusza Rejtana w Rzeszowie.....	1
WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY.....	5
I.1 Położenie geograficzne.....	5
I.2 Krótki opis bazy dydaktycznej szkoły.....	5
I.3 Charakterystyka uczniów szkoły.....	7
I.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej.....	10
I.5 Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu KK i zawodowych.....	12
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE.....	14
II.1 Efekty kształcenia	14
II.1.1 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości.....	14
II.1.2 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej.....	15
II.1.3 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki....	16
II.1.4 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych	16
II.2 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów.....	16
II.3 Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe.....	19
III. RYNEK PRACY	21
III.1 Regionalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki	21
III.2 Kompetencje Kluczowe a rynek pracy	24
III.3 Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy.	26
IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH.....	29
IV.1 Prognozy demograficzne	29
IV.2 Współpraca szkoły z zakładami pracy.....	30
IV.3 Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy	33
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	36

WSTĘP

Szkoła ponadgimnazjalna jako placówka oświatowa kształci i przygotowuje absolwentów do pracy w różnych zawodach. Staramy się wychodzić naprzeciw nowym trendom i wyzwaniom, co nie jest łatwym zadaniem. Aby zwiększyć swój potencjał wychowawczy i pedagogiczny oraz pełniej zrealizować powyższe zamierzenia, chcemy skorzystać z programu rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski Wschodniej. Dzięki niemu nasza szkoła będzie posiadała lepiej wyszkoloną kadre pedagogiczną, będzie atrakcyjniejszą dla uczniów gimnazjów, a nasi absolwenci będą mogli zdobyć wysokie kwalifikacje, szeroką wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne adekwatne do wybranego zawodu. Uczniowie, którzy ukończą szkołę będą otwarci na nowe propozycje, mobilni zawodowo oraz gotowi do podjęcia pracy najemnej bądź na samozatrudnienie. Dzięki uczestnictwu w programie szkoła ma szanse wzbogacić i uatrakcyjnić dla wychowanków swoje zaplecze dydaktyczne.

Aby przygotować pełną diagnozę implementacji KK dokonaliśmy oceny działań szkoły w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty oraz rynku pracy. Wzięliśmy pod uwagę priorytetowe zadania szkoły dotyczące kształcenia przyszłych absolwentów oraz możliwości znalezienia przez nich pracy i uzyskania odpowiednich kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Szkoła nasza prowadzi bowiem kształcenie młodzieży w specjalizacjach skorelowanych ze zmieniającymi się tendencjami na rynku pracy.

Z naszą ofertą edukacyjną możemy dotrzeć do wielu uczniów z samego Rzeszowa, jak i miejscowości ościennych, ponieważ nasza szkoła usytuowana jest w centrum miasta. Dzięki komunikacji miejskiej i podmiejskiej młodzież może bezproblemowo dojeżdżać do szkoły.

Materiał badawczy stanowili przedstawiciele uczniów Technikum Nr 2, nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących, dyrekcja szkoły oraz lokalne i regionalne zakłady pracy.

W przeprowadzonych badaniach wykorzystaliśmy następujące metody diagnozowania: analizę dokumentów, wywiad, analizę istniejącej sytuacji szkoły oraz jej uwarunkowań środowiskowych. Jako narzędzie badawcze wykorzystaliśmy analizę SWOT.

Przeprowadzona analiza i właściwie zinterpretowana uzyskana diagnoza będzie wykorzystywana przy planowaniu i realizacji zadań dydaktycznych podejmowanych przez

szkołę. Dzięki pełniejszemu spojrzeniu na problemy współczesnej edukacji zostanie poszerzona oferta zdobycia nowych i przydatnych umiejętności przez naszych absolwentów.

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

I.1 Położenie geograficzne

Zespół Szkół Nr 2 położony jest na terenie miasta Rzeszowa, które jest stolicą województwa podkarpackiego, położonego w południowo-wschodniej części Polski, sąsiadującego z Ukrainą i Słowacją. Jest to rejon Polski, charakteryzujący się dużym udziałem obszarów wiejskich, małym uprzemysłowieniem oraz stosunkowo ubogą ofertą rynku pracy dla osób z podstawowym i średnim wykształceniem. Jest to jedno z najmniejszych miast wojewódzkich, ale według różnych rankingów należy do najczystszych i najbezpieczniejszych w kraju.

Miasto położone jest na pograniczu równinnej Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego. Podzielone jest doliną Wisłoka – kończącego tu swój górski bieg. Na prawej tarasie rzeki, w odległości ok. 200 metrów od jej koryta znajduje się Zespół Szkół Nr 2. Administracyjnie szkoła należy do osiedla Mieszka I będącego częścią dzielnicy Nowe Miasto.

Obok szkoły przebiega jedna z głównych ulic miasta – Aleja Rejtana. Ulica ta stanowi fragment drogi wojewódzkiej nr 878, prowadzącej do Tyczyna i dalej do Dynowa, Błażowej lub Przemyśla. W odległości ok. 200 metrów od Szkoły Al. Rejtana krzyżuje się z ulicą Lwowską stanowiącą fragment drogi krajowej nr 4 (międzynarodowej E40), łączącej Rzeszów z Krakowem, Przemyślem i dalej ze Lwowem. W pobliżu szkoły znajdują się przystanki linii autobusowych łączących Rzeszów z dużymi, gęsto zaludnionymi terenami okolic Tyczyna, Błażowej, Łańcuta. W odległości ok. 1-1,5 km znajdują się dworce główne – autobusowy i kolejowy oraz autobusowy dworzec podmiejski.

I.2 Krótki opis bazy dydaktycznej szkoły

Budynek szkolny ma 45 lat, wymaga pilnych remontów, które sukcesywnie są planowane i realizowane. Obecnie nauka w szkole odbywa się na jedną zmianę, co ma ogromne znaczenie dla uczniów dojeżdżających spoza miasta. Szkoła dysponuje 17 salami

lekcyjnymi, 11 pracownikami specjalistycznymi, 4 pracownikami komputerowymi z 85 stanowiskami z dostępem do Internetu oraz 2 multimedialnymi centrami informacji. Do dyspozycji nauczycieli jest również 5 rzutników multimedialnych.

Baza sportowa szkoły to sala gimnastyczna, sala do aerobiku, dwie siłownie oraz 2 boiska sportowe. Wyposażenie w sprzęt sportowy jest na poziomie podstawowym.

W szkole znajduje się duża aula gdzie organizowane są różne uroczystości i imprezy szkolne, jest też tam wydzielona część do realizacji zajęć dydaktycznych.

Wszystkie obiekty sportowe oraz aula są udostępniane – odpłatnie – dla osób spoza szkoły, na przykład: grupom tanecznym, zespołom sportowym, obwodowej komisji wyborczej. Bezpłatnie, natomiast, szkoła udzielała pomieszczeń dla „Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy”. Nauczyciele ZS nr 2 od początku tej akcji charytatywnej współorganizowali rzeszowski „sztab” WOŚP.

Interesującą formą aktywności uczniowskiej jest szkolny sklepik, który prowadzą sami wychowankowie pod opieką nauczycieli zawodu. Z osiąganego zysku dofinansowywana jest część nagród uczniowskich, a przede wszystkim zapomogi losowe. Poprzez pracę w sklepiku uczniowie nabywają praktyczne umiejętności z zakresu prowadzenia firmy handlowej. Sami zarządzają spółdzielnią, prowadzą sprzedaż zamówienia, inwentaryzację i dokumentację. Zarabiają też pierwsze własne pieniądze. Praca w spółdzielni jest dla uczniów doskonałą lekcją przedsiębiorczości.

W szkole funkcjonuje również biblioteka szkolna, jej wnętrze jest estetyczne, odnowione i sprzyja kontaktowi ucznia z książką. Wypożyczalnia połączona jest z czytelnią, centrum multimedialnym (będącym w zasadzie wydzieloną częścią z 4 stanowiskami) i magazynem. Biblioteka dysponuje 7642 woluminami, 17 tytułami prenumerowanych czasopism, udostępnia zgromadzone zbiory audiowizualne, a uczniowie mogą samodzielnie z wykorzystaniem komputerów przeszukiwać katalogi biblioteczne. Średnia liczba książek wypożyczonych przez młodzież w roku szkolnym to 4,7szt./osobę. Biblioteka wyposażona jest w urządzenie wielofunkcyjne i czytnik kodów kreskowych.

Podczas obchodów trzydziestopięciolecia szkoły w pomieszczeniach biblioteki przygotowano dwie audycje telewizyjne. Nauczyciele bibliotekarze przygotowują uroczystości szkolne, konkursy przedmiotowe, wystawy i gazetki informujące o wydarzeniach kulturalnych. Biblioteka wspomaga uczestników olimpiad międzyszkolnych. Popularyzuje literaturę piękną, organizuje wystawy książek (np.

Zbigniew Herbert - poeta XX wieku). Za sprawą szkolnych bibliotekarzy – w ramach lekcji przysposobienia czytelniczego i informacji – uczniowie ZS nr 2 mieli możliwość zwiedzenia Biblioteki Jagiellońskiej oraz bibliotek akademickich Rzeszowa.

W zakresie kształcenia zawodowego szkoła dysponuje wymaganymi pracownikami, jednak dla zawodu technik logistyk konieczne będzie sukcesywne uzupełnianie pracowni w najnowsze pomoce niezbędne do realizacji podstawy programowej i programu nauczania.

Przy szkole znajduje się internat, który zapewnia miejsca dla 120 osób w 37 pokojach (ok. 50% mieszkańców jest uczniami innych szkół). Znajdują się tam: pokój cichej nauki, świetlica, kawiarenka internetowa z 4 stanowiskami oraz stołówka, z której mogą korzystać uczniowie szkoły.

Jego zadania określa regulamin oraz ramowy plan pracy opiekuńczo-wychowawczej. Obok oczywistej funkcji wychowawczej internat pełni również rolę ośrodka szkolnej działalności artystycznej, kulturalnej i sportowej dla mieszkających tam uczniów. Nauczyciele wychowawcy oraz ich podopieczni organizują między innymi: wyjścia do teatru, filharmonii, zwiedzanie wystaw w rzeszowskim BWA, spotkania z miejscowymi aktorami, wycieczki turystyczno-krajoznawcze, spotkania opłatkowe.

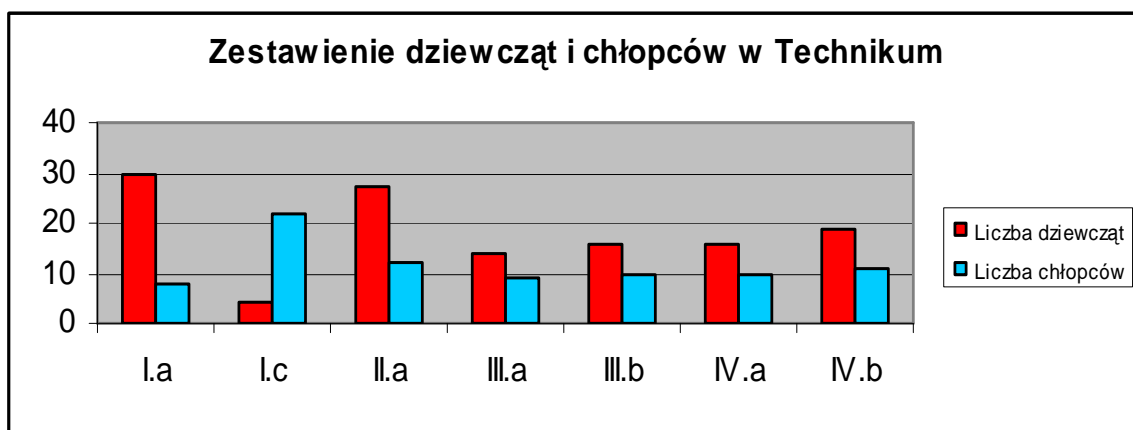
I.3 Charakterystyka uczniów szkoły

W skład Zespołu Szkół Nr 2 wchodzi: liceum ogólnokształcące – 13 oddziałów (416 uczniów), liceum profilowane - 2 oddziały (65 uczniów), technikum – 7 oddziałów (208 uczniów).

W technikum uczy się 126 dziewcząt i 82 chłopców.

Lp.	Klasa	Liczba dziewcząt	Liczba chłopców
1	I.a	30	8
2	I.c	4	22
3	II.a	27	12
4	III.a	14	9
5	III.b	16	10
6	IV.a	16	10
7	IV.b	19	11

Tabela 1. Zestawienie dziewcząt i chłopców w technikum

Wykres 1. Dziewczeta i chłopcy w technikum

We wszystkich klasach technikum przeważają dziewczęta z wyjątkiem klasy I.c, gdzie jest zdecydowana przewaga chłopców. Klasy z przewagą dziewcząt przygotowują do zawodu technik ekonomista, natomiast klasa I.c przygotowuje do zawodu technik logistyk. Kształcenie w zawodzie technik logistyk wprowadzono w naszej szkole w roku szkolnym 2008/2009, wychodząc naprzeciw nowej sytuacji w gospodarce rynkowej.

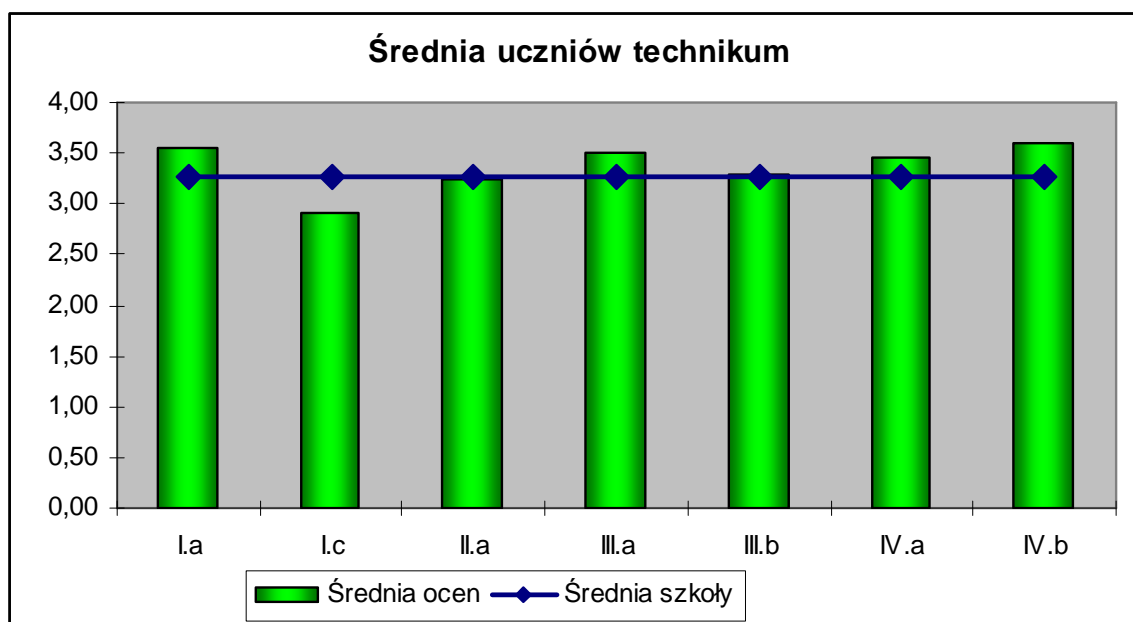
Zdecydowana większość uczniów technikum to młodzież wiejska, która dojeżdża do szkoły niekiedy z odległych miejscowości. Wprawdzie szkoła dysponuje internatem jednak często rodziców nie stać na opłacenie miejsca w internacie.

Technikum: 36 uczniów pochodzi z rodzin wielodzietnych (4 i więcej dzieci w rodzinie) co stanowi 17 % uczniów. Także 35 uczniów wychowuje się w rodzinach o niekorzystnej sytuacji materialnej (17 % uczniów) – liczba ta w obecnym okresie ze względu na kryzys gospodarczy i zwolnienia w wielu zakładach pracy może wzrastać. Mamy 25 uczniów z problemami zdrowotnymi (12 % uczniów).

Uczniowie technikum osiągnęli na I półroczu średnią ocen 3,36, podczas gdy średnia uczniów całej szkoły to 3,27

Klasy	Średnia ocen	Średnia powyżej 4,75	Frekwencja
I.a	3,56	1	92,00
I.c	2,90	0	83,00
II.a	3,25	2	84,00
III.a	3,51	1	88,70
III.b	3,28	1	83,40
IV.a	3,45	0	74,00
IV.b	3,60	0	81,60
Średnia	3,36		83,81

Tabela 2. Zestawienie średnich ocen i frekwencji w technikum

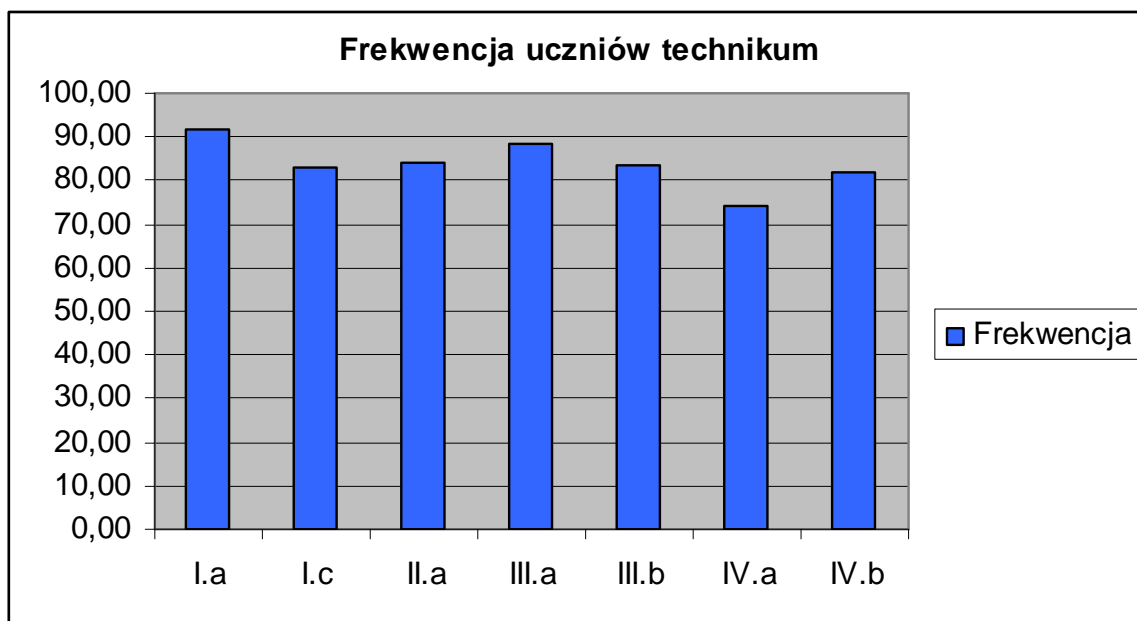

Wykres 2. Średnia uczniów technikum a średnia szkoły

Klasy technikum na I półrocze osiągnęły średnią powyżej średniej szkoły – klasa II.a ze średnią 3,25 prawie na średniej szkoły, odstaje natomiast klasa I.c ze średnią o 0,37 niższą od średniej szkoły.

W klasach technikum niewiele jest uczniów ze średnią powyżej 4,75 – na I półrocze 5 uczniów (2 % uczniów).

Na wyniki nauczania duży wpływ ma frekwencja uczniów.

Wykres 3. Frekwencja uczniów technikum

Najniższą frekwencję ma klasa IV.a (74 %), większość klas z frekwencją niewiele ponad 80 %, tylko jedna klasa – I.a z frekwencją powyżej 90 %.

Nasi uczniowie wykazują duże braki wiedzy z gimnazjum. Uczniowie nie przejawiają aktywności, dlatego trzeba dostosować proces kształcenia do możliwości i potrzeb ucznia. Uczniowie wymagają wiele działań pobudzających ich inicjatywę, zrozumienia przydatności wykonywanych przez nich zadań.

I.4 Charakterystyka kadry pedagogicznej.

W Zespole Szkół Nr 2 zatrudnieni są nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących (np. filologów, matematyków, fizyków, geografów, biologów, historyków, itp.), jak również specjaliści w zakresie przedmiotów zawodowych. Nauczyciele przedmiotów zawodowych są absolwentami uczelni wyższych niepedagogicznych. Mają jednak za sobą odpowiednie kursy uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela szkół średnich, ponadto ukończyli studia podyplomowe.

W szkole jest zatrudnionych 80 nauczycieli, z tego 70 w pełnym wymiarze. Wszyscy nauczyciele posiadają wymagane kwalifikacje: 78 posiada wyższe wykształcenie magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym, a 2 osoby tytuł licencjata. Wśród nauczycieli 21 osób posiada kwalifikacje do prowadzenia zajęć z dwóch przedmiotów,

a 5 do więcej niż dwóch. Jeden z nauczycieli ma uznane kwalifikacje do nauczania matematyki. Grono pedagogiczne składa się z 41 nauczycieli dyplomowanych, 17 nauczycieli mianowanych, 18 nauczycieli kontraktowych oraz 4 stażystów. Nauczyciele realizujący staż na stopień awansu zawodowego wykazują duże zaangażowanie, podejmują wiele ciekawych inicjatyw.

29 nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących posiada uprawnienia egzaminatora z danego przedmiotu do przeprowadzania egzaminów maturalnych, a 9 nauczycieli przedmiotów zawodowych posiada uprawnienia egzaminatora do przeprowadzania egzaminów zawodowych.

Kadra nauczycielska w Zespole Szkół Nr 2 w Rzeszowie od lat aktywnie pracuje nad podniesieniem jakości kształcenia w szkole i w tym zakresie odnosi sukcesy przedstawione poniżej:

- opracowanie publikacji naukowych oraz książkowych np. „Scenariusze do lekcji o Unii Gospodarczej i Walutowej”, „Zbiór ćwiczeń z rachunkowości”, publikacje artykułów z zakresu rachunkowości w portalach internetowych, czasopismach ekonomicznych, edukacyjnych i naukowych we współpracy z pracownikami naukowymi Politechniki Rzeszowskiej.
- opracowanie programów nauczania dla specjalizacji zawodowej: „Finanse i rachunkowość”, „Asystent menedżera”, „Obsługa programu finansowo-księgowego oraz programów w układzie modułowym „Prowadzenie małej firmy”, „Prowadzenie rozliczeń podatkowych”, „Specjalista ds. funduszy UE” także programu nauczania ścieżki międzyprzedmiotowej „Podstawy aktywności zawodowej – wejście na rynek pracy”.

Nauczyciele przedmiotów zawodowych opracowują również wnioski konkursowe dotyczące pozyskania dotacji m.in.: Konkurs na najskuteczniejsze i najlepiej rozwinięte plany działania szkół zawodowych i Centrów Kształcenia Praktycznego PHARE 2001 Spójność społeczna i gospodarcza, Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, wnioski o dotację do Fundacji Kronenberga i Narodowego Banku Polskiego. Szkoła aplikowała o środki UE w ramach priorytetu IX działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego. Projekt pt. „Wykorzystanie technologii ICT w firmie szansą na rynku pracy dla absolwentów technikum” nie zyskał akceptacji komisji konkursowej w 2008 r. Nauczyciele rachunkowości pisali wnioski do Fundacji Kronenberga w 2005 r. i do NBP w 2006 r., 2007r., 2008 r., które rozpatrzone zostały

pomyślnie i szkoła otrzymała dotację na organizację Ogólnopolskiego Konkursu z Zakresu Rachunkowości, który organizujemy już od 7 lat.

I.5 Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu KK i zawodowych.

Naukę w technikum wybierają w większości uczniowie o niskich kompetencjach. Z możliwych do osiągnięcia przez absolwentów gimnazjum 200 punktów, kandydaci do technikum w większości uzyskują średnio 70 do 80 punktów. W nielicznych przypadkach uczniowie wykazują się większą ilością punktów ponad 120. Taka sytuacja wymaga od nauczycieli podejmowania działań aktywizujących uczniów, zainteresowania przedmiotem, uatrakcyjnienia zajęć i zwracania szczególnej uwagi na kształtowanie umiejętności niezbędnych do pracy w danym zawodzie.

Duża ilość uczniów dojeżdża do szkoły, niekiedy z odległych miejscowości. Wprawdzie szkoła ma dogodne położenie, gdyż w pobliżu znajdują się przystanki linii autobusowych; w odległości ok. 1-1,5 km są dworce główne – autobusowy, kolejowy oraz autobusowy dworzec podmiejski, jednak dojeżdżający mogą mniej czasu przeznaczyć na naukę. Szkoła dysponuje internatem, jednak rodziców nie stać na opłacenie miejsca zamieszkania poza domem.

Wyposażenie bazy dydaktycznej jest słabe, często brakuje nowoczesnych pomocy dydaktycznych – sprzętu technicznego. Nauczyciele szkoląc się, zdobywają materiały, foliogramy, których nie można wykorzystywać na bieżąco na lekcjach z powodu braku rzutników, laptopów itp.

Frekwencja uczniów na zajęciach lekcyjnych jest niska, co powoduje braki w przyswajaniu bieżącego materiału. Nauczyciel dużo czasu poświęca na utrwalenie wiadomości i ponowne wyjaśnienie zagadnień których ze względu na nieobecność uczniowie sami nie potrafili przyswoić.

Programy nauczania w technikum nastawione są na kształcenie pracowników dużych firm, w których prowadzona jest pełna rachunkowość. W obecnej sytuacji gospodarczej dominują jednak małe i średnie przedsiębiorstwa, które mogą wybrać jako formę opodatkowania ryczałt lub zasady ogólne. Stąd wynika trudność przygotowania uczniów do pracy na różnych stanowiskach z wykorzystaniem technologii ICT i z dobrą znajomością języka obcego w dużej i małej firmie.

Obowiązujący program nauczania przewiduje 2 godziny tygodniowo w klasie IV na realizację przedmiotu „Pracownia ekonomiczna”, na którym młodzież łączy wiedzę ekonomiczną z informatyczną. W ciągu kilku miesięcy uczeń klasy programowo najwyższej nie jest w stanie opanować obsługi programu finansowo-księgowego na takim poziomie, aby mógł być konkurencyjny na rynku pracy. Gdyby uczeń miał możliwość lepszego poznania oprogramowania to poziom jego umiejętności i pewności siebie przy podejmowaniu pracy byłby zdecydowanie większy od wiedzy wyniesionej z zajęć obowiązkowych.

Niska zdawalność egzaminu zawodowego, spowodowana bardzo wysokim progiem skuteczności – 50 % przy części pisemnej i 75 % w części praktycznej, powoduje to, że uczniowie rezygnują z możliwości jego zdawania. Pozbawiają się w ten sposób szansy lepszego startu na rynku pracy, gdyż posiadają tylko świadectwo ukończenia szkoły bez dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Wielu jest też takich, którzy deklarują chęć zdawania egzaminu, a później na egzamin nie przychodzą obawiając się porażki

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

II.1 Efekty kształcenia

II.1.1 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości

Rozwijanie kompetencji kluczowych z zakresu przedsiębiorczości planujemy realizować poprzez modernizację i uaktualnienie specjalizacji, które przygotowałyby uczniów do zakładania, prowadzenia i rozliczania działalności gospodarczej na własny rachunek.

Zdobyta wiedza oraz ukształtowane w procesie kształcenia umiejętności spowodują, że absolwent będzie prezentował na rynku pracy postawę przedsiębiorczą, nie będzie obawiał się nowych wyzwań. Program specjalizacji umożliwi absolwentowi twórcze rozwiązywanie problemów ekonomicznych, prawnych i komunikacyjnych. Przy dobrej znajomości problemów finansowo-księgowych i stosowania technologii komputerowej spowoduje wysoką konkurencyjność na rynku pracy.

Dzięki umieszczeniu w programie treści z zakresu zasad prowadzenia małej firmy absolwent będzie miał możliwość:

- prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- prowadzenia wszelkich rozliczeń w małej firmie o różnych profilach działalności,
- stosowania technologii informacyjnej i oprogramowania księgowego w małej firmie,
- pracy na wszystkich stanowiskach w komórkach pionu ekonomicznego, handlowego, zarówno w przedsiębiorstwach przemysłowych, handlowych, a także usługowych,
- pracy w biurach rachunkowych,

Podstawowym celem kształcenia w zakresie specjalizacji zawodowej będzie przygotowanie młodzieży do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek z wykorzystaniem technologii informacyjnej i oprogramowania księgowego w małej firmie.

W programie technikum w zawodzie technik ekonomista w klasie IV, na przedmiocie „Podstawy przedsiębiorczości”, uczeń poznaje zasady funkcjonowania firmy. Dwie

godziny tygodniowo w planie zajęć to zbyt mało, aby przygotować młodzież do prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek. Uczniowie uzyskują tylko teoretyczne podstawy przedsiębiorczości. Dlatego na specjalizacji tematykę zakładania i prowadzenia własnej firmy możemy zrealizować poprzez działania symulowane, z dużą ilością praktycznych ćwiczeń. Posiadamy specjalizację z zakresu prowadzenia małej firmy, ale wymaga ona takiej zmiany, która uwzględniałaby wykorzystanie technologii informacyjnej, bo bez obsługi komputerowej trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie jakiegokolwiek firmy. W ramach kształtowania kompetencji kluczowych z przedsiębiorczości planujemy opracować taki program, który jeszcze lepiej będzie uwzględnił potrzeby naszych uczniów i obecnego rynku pracy.

II.1.2 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej

Kształtowanie kompetencji kluczowych z zakresu technologii informacyjnej planujemy poprzez wprowadzenie specjalizacji zawodowej z zakresu obsługi programów finansowo-księgowych. Wymaga to opracowania programu, którego celem będzie wykorzystanie komputera i oprogramowania finansowo-księgowego do realizacji zagadnień programowych realizowanych na przedmiotach ekonomicznych. Wpłyne to na przyrost wiadomości i umiejętności uczniów, lepsze rozumienie treści oraz wyższą operatywność w zdobywaniu i wykorzystaniu zdobytej wiedzy.

Zadaniem specjalizacji będzie ukształtowanie umiejętności sprawnego posługiwania się oprogramowaniem finansowo-księgowym niezbędnym w przyszłej pracy zawodowej. Wprowadzenie specjalizacji z zakresu obsługi programu F-K pozwoliłoby przygotować młodzież do obsługi nie tylko obowiązującego programu linii Insert, ale także oprogramowania Wapro. Nasza szkoła współpracuje z firmą Asseco Business Solutions, która udostępnia nam wersje edukacyjne programu i szkoli naszych nauczycieli. Posiadamy więc bazę i kadrę niezbędną do poszerzonego nauczania obsługi oprogramowania księgowego. Wprawdzie szkoła posiada program specjalizacji „Obsługa programu finansowo-księgowego, ale do tej pory żaden uczeń nie wybrał tej specjalizacji. Konieczne jest więc opracowanie takiego programu, który zachęciłby uczniów do wyboru specjalizacji, która łączyłaby wiedzę ekonomiczną z informatyczną.

II.1.3 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki

Aby zrealizować zamierzenia w przedmiocie matematyki, należy odnieść się najpierw do jej zastosowania w życiu codziennym – uczniowie lubią zadawać „mądre” pytania np. „Do czego nam się to przyda?” zanim powróci się do typowo abstrakcyjnych pojęć. Taką szansę stwarzają treści dotyczące funduszy bankowych, kapitalizacji odsetek, szacowania, analizowania wszelkiego rodzaju wykresów, poprawnego formułowania wniosków czy zwykłych obliczeń – z nimi również uczniowie mają problem, jeśli mają być wykonane szybko i w pamięci.

II.1.4 Kompetencje Kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych

Założeniem programu języka niemieckiego jest osiągnięcie przez ucznia takiego poziomu opanowania języka który umożliwi mu porozumiewanie się w kontaktach z cudzoziemcami. Uczeń będzie potrafił przygotować niemieckojęzyczne pisma urzędowe, list, faksy, e-maile, czytać ze zrozumieniem teksty z terminologią administracyjną i logistyczną. Istotnym celem wychowawczym jest porozumienie interkulturowe, które jest możliwe dzięki elementom realio- i kulturoznawczym. Prowadzą one do refleksji nad własną kulturą i porównywaniu jej z odmienną.

II.2 Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów

Technik logistyk to zawód wychodzący naprzeciw nowej sytuacji gospodarki rynkowej – po wejściu Polski do Unii Europejskiej rośnie zapotrzebowanie na absolwentów, którzy posiadają znajomość logistyki, czyli potrafią podnosić konkurencyjność i efektywność funkcjonowania przedsiębiorstw. Uczeń naszej szkoły ma możliwość opanowania wiedzy i umiejętności potrzebnych w procesie planowania, realizowania i kontrolowania sprawnego i efektywnego przepływu surowców, materiałów,

wyrobów gotowych oraz odpowiednich informacji z punktu pochodzenia produkcji do miejsc ich konsumpcji- w celu zaspokojenia potrzeb klienta.

W czteroletnim toku kształcenia uczniowie zdobędą umiejętności zarządzania informacją pochodzącą z różnych źródeł oraz analizowania efektywności procesów logistycznych. Duży nacisk kładzie się na znajomość języków obcych. Absolwenci naszej szkoły przygotowani będą do pracy w centrach logistycznych, przedsiębiorstwach transportowo- spedycyjnych, giełdach towarowych, terminalach.

Technik ekonomista to zawód otwierający przed absolwentami możliwość podjęcia ciekawej pracy we wszystkich podmiotach gospodarczych. Po ukończeniu szkoły absolwent będzie miał możliwość otwarcia i prowadzenia własnej firmy, będzie przygotowany do pisania projektów pozyskiwania funduszy unijnych, będzie umiał obsługiwać kasy fiskalnej i będzie znał programy finansowo- księgowo. Po dwóch latach nauki uczeń wybiera jedną specjalizację:

1. **Finanse i rachunkowość.** Uczniowie zdobywają aktualną i praktyczną wiedzę oraz umiejętności wykonywania zawodu księgowego w warunkach gospodarki rynkowej. Uczniowie zdobywają umiejętność prowadzenia ksiąg rachunkowych w małych i dużych podmiotach gospodarczych, bankach i jednostkach budżetowych oraz wiedzę teoretyczną o systemie finansowym państwa i systemie finansowym podmiotów gospodarczych. Mogą być zatrudnieni w komórkach finansowo- księgowych wszystkich podmiotów gospodarczych, bankach, urzędach skarbowych, zakładach ubezpieczeniowych oraz zakładach i jednostkach budżetowych, a także świadczyć usługi w zakresie obsługi finansowo- księgowo na rzecz małych i średnich firm.

2. **Obsługa programu finansowo- księgowo.** Przedmiot ma charakter zajęć praktycznych i bazuje na wiadomościach z rachunkowości i pracowni ekonomiczno- informatycznej. Uczniowie pracują w grupach, głównie w formie ćwiczeń i pokazów, co pozwala na nabywanie umiejętności, związanych z posługiwaniem się nowym oprogramowaniem. Program nauczania został przygotowany w oparciu o programy użytkowe firmy Wapro wchodzącej w skład Asseco Business Solutions SA. Programy te są wykorzystywane przez liczne podmioty gospodarcze i środowisko akademickie. Na specjalizacji "Obsługa programu finansowo-księgowo" uczniowie zapoznają się z obsługą programu WK-Fakir, WF- Mag, WF- Gang oraz czynnościami operatorskimi właściwymi dla danego programu. Dla sprawdzenia swoich umiejętności i znajomości obsługi programu finansowo-księgowo dodatkowo uczniowie mogą przystąpić do

egzaminów przeprowadzanych przez przedstawicieli producenta oprogramowania w obecności nauczycieli przedmiotu. Po zdanym egzaminie uczniowie otrzymują certyfikaty ukończenia kursu obsługi systemu Finansowo-Księgowego. Zdobyte kwalifikacje predysponują ucznia do podjęcia pracy przede wszystkim w księgowości firm, biurach rachunkowych i małych firmach.

3. Prowadzenie małej firmy. Absolwenci posiadają wiedzę i podstawy do zakładania własnej działalności bądź pracy w firmach. Absolwenci tej specjalności posiadają wiedzę i umiejętności potrzebne przy zakładaniu własnego przedsiębiorstwa, pozyskiwania kapitału dla sfinansowania własnego biznesu, również z funduszy Unijnych. Uczniowie zdobywają podczas kształcenia umiejętności zawodowe w sytuacjach symulowanych, zbliżonych do realiów funkcjonowania małej firmy, z wykorzystaniem dokumentacji księgowej, urządzeń biurowych, kas fiskalnych oraz programów komputerowych aktualnie funkcjonujących na rynku. W ramach tej specjalizacji uczniowie uzyskują certyfikat "Obsługa kasy fiskalnej".

4. Asystent menadżera. Absolwenci tej specjalizacji posiadają umiejętność prowadzenia biura. Mogą być zatrudniani w biurze firmy pełniąc rolę sekretarki i asystentki. Potrafią organizować prace biurowo-administracyjne, posiadają umiejętność gromadzenia, rejestracji informacji i dokumentacji oraz ich przetwarzania. Potrafią organizować narady i szkolenia, przygotować konferencję oraz aranżację spotkań z kontrahentami firmy. Absolwenci posiadają umiejętności obsługi maszyn techniki biurowej, takie jak: maszyny do pisania, maszyny liczące, telefony, faksy.

5. Specjalista ds. Funduszy UE. Absolwenci tej specjalizacji potrafią poruszać się w środowisku internetowym, tzn. potrafią odnaleźć potrzebne informacje do sporządzania wniosków o dofinansowanie projektów dofinansowanych z EFS, EFRR. Absolwenci znają strukturę i zasady funkcjonowania Unii Europejskiej. Są przygotowani do zarządzania funduszami Unii Europejskiej. Ponadto potrafią opracować biznesplan, montaż finansowy, przygotować i zaprezentować prezentację przygotowanych przez siebie wniosków i sugestii. Absolwenci znają możliwości pozyskania źródła informacji niezbędnych do udokumentowania wniosku.

II.3 Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

Kompetencje kluczowe to połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji, których potrzebują osoby do samorealizacji i rozwoju osobistego.

W związku ze zmieniającą się sytuacją na lokalnym i regionalnym rynku pracy i wysokim bezrobociem szkoła zawodowa staje przed coraz to nowymi wyzwaniami dostosowania kształcenia do potrzeb pracodawców. Każdy absolwent technikum potrzebuje szerokiego wachlarza kompetencji kluczowych, by łatwo przystosować się do szybko zmieniającego się rynku pracy.

Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów potrzebne jest do odnalezienia się na rynku pracy, aktywnego w nim uczestnictwa oraz dostosowania się do zmian zachodzących w gospodarce opartej na wiedzy.

Nasza szkoła w toku kształcenia zawodowego kładzie nacisk na rozwój kompetencji zawodowych, poprzez wpajanie uczniom umiejętności predysponujących ich do bycia kompetentnym społecznie i zawodowo pracownikiem.

Kierujemy się 3 podstawowymi zasadami:

„Zrozum co trzeba zrobić”

„Wykonaj zadanie dobrze”

„Mobilizuj siebie i innych”

Kwalifikacje zawodowe są rozumiane jako zakres i jakość przygotowania niezbędnego do wykonywania jakiegoś zawodu, składają się na nie następujące czynniki:

- poziom wykształcenia ogólnego,
- wiedza zawodowa,
- umiejętności zawodowe,
- umiejętności organizowania i usprawniania pracy,
- uzdolnienia i zainteresowania zawodowe.

Wiemy, że kompetencje zawodowe naszych uczniów muszą być sprzężone z ich wewnętrznym potencjałem przejawiającym się w zachowaniach przyczyniających się do zaspokojenia wymagań otoczenia szczególnie w nowych sytuacjach zawodowych. Obecnie coraz bardziej doceniane są te umiejętności pracownicze, które mają związek z tempem postępu. Dla potrzeb gospodarki narodowej należy więc przygotowywać

pracowników zdolnych do posługiwania się nowymi technologiami i nacechowanych postawami innowacyjnymi.

Pracodawcy coraz częściej rezygnują ze zgłaszania swego zapotrzebowania na kwalifikacje, a domagają się pracowników z określonymi przez nich kompetencjami. Te zaś ujmowane są jako właściwa każdej jednostce swoista mieszanka zdolności. Składają się na nią umiejętności nabyte przez kształcenie techniczne i zawodowe, a także wykształcenie postawy społecznej, zdolność pracy w zespole, chęć podejmowania inicjatyw, zamiłowanie do skalkulowanego racjonalnie ryzyka itp.

Kształcenie w zawodzie technik ekonomista przygotowuje do podjęcia pracy w obszarze ekonomiczno-biurowym, wymagającej przede wszystkim wiedzy i umiejętności z zakresu: finansów, rachunkowości, procesów sprzedażowych wyrobów, towarów i usług. Pracownicy z tego sektora zobligowani są do wykonywania lub współdziałania przy wykonywaniu czynności związanych z organizacją i przygotowaniem procesów: zaopatrzenia, magazynowania, transportu a przede wszystkim sprzedaży produktów i usług. Powinni także posiadać wiedzę z zakresu: zasad i metod badania rynku, planowania i sprawozdawczości, polityki zatrudnienia, wynagradzania, księgowości i gospodarki finansowej podmiotów gospodarczych. Kształtowanie kompetencji informatycznych i przedsiębiorczych ułatwi im także poszukiwanie i podejmowanie pracy w zawodzie. Tak przygotowani absolwenci są w stanie również założyć i poprowadzić własną działalność gospodarczą z zachowaniem zasad gospodarki rynkowej.

W zawodzie technik logistyk rozwijamy umiejętności przygotowania procesu logistycznego firmy, organizowania lub współdziałania przy organizacji i realizacji zaopatrzenia, magazynowania, transportu i dystrybucji. U naszych uczniów kształtujemy umiejętność optymalizacji zapasów, tworzenia planów dostaw, klasyfikowania zapasów, obliczania kosztów magazynowania zapasów. Rozwijamy także umiejętności miękkie stosowane zwłaszcza przy negocjacji warunków handlowych podczas zawierania umów sprzedaży usług logistycznych. Zwracamy dużą uwagę na zastosowanie najnowszych systemów informatycznych w logistyce.

Logistyk musi nawiązywać wiele kontaktów krajowych i zagranicznych do czego niezbędna jest bardzo dobra znajomość co najmniej jednego języka obcego.

III. RYNEK PRACY

III.1 Regionalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych placówki

Niezbędnym czynnikiem w kształceniu młodzieży w aspekcie wykonywanego w przyszłości zawodu jest zdobycie szerokiej wiedzy na temat podaży i popytu na pracę wraz z szczegółowymi informacjami dotyczącymi oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i poziomu wykształcenia potencjalnych pracowników. Informacje te, są obecnie bardzo ważne dla właściwego kreowania oferty edukacyjnej, której odpowiednie profilowanie istotnie oddziałuje na rynek pracy w postaci absolwentów o kwalifikacjach dostosowanych do regionalnych i lokalnych potrzeb. Nasza szkoła stara się zapewnić uczniom wybór takich kierunków nauczania i specjalizacji zawodowych, które cieszą się dużym zainteresowaniem pracodawców. Kształcenie zawodowe opiera się na dwóch wiodących zawodach: technik ekonomista i technik logistyk.

W województwie podkarpackim współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców regionu, nie odbiega od średniej krajowej. Poziom aktywności zawodowej zależy również od posiadanego wykształcenia. Według danych WUS najwyższy współczynnik aktywności zawodowej wyróżnia powiaty grodzkie: krośnieński, rzeszowski. Powiaty te charakteryzuje dobra sytuacja na lokalnych rynkach pracy, czego przejawem są najniższe w skali województwa stopy bezrobocia. Struktura zatrudnienia Podkarpacia wciąż odzwierciedla typowe dla całej polskiej gospodarki polskie opóźnienie i odbiega od struktury zatrudnienia w gospodarkach wolnorynkowych krajów rozwiniętych.

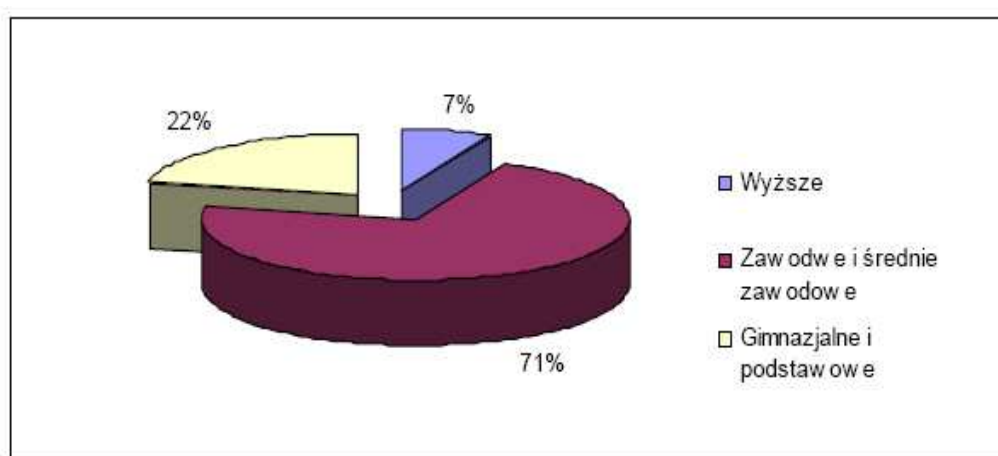
Powiat rzeszowski określany jest jako powiat o profilu usługowym, dlatego też przygotowujemy naszych uczniów do pracy w tym sektorze.

Monitoring ofert pracy stanowi podstawowe narzędzie pomiaru rzeczywistego popytu na pracę w danym regionie. Analiza danych Głównego Urzędu Statystycznego prowadzi do wniosku, że przeciętna liczba przyjęć do pracy w danym regionie jest niemalże dwukrotnie wyższa od sumy ofert zgłoszonych do urzędów pracy.

Struktura pozyskanych w I półroczu 2006 r. przez Powiatowe Urzędy Pracy województwa podkarpackiego ofert wg poszukiwanych kwalifikacji zawodowych

wskazuje, że propozycje zatrudnienia kierowane były do przedstawicieli następujących zawodów i specjalności:

- pracownicy przy pracach prostych – 5 533 oferty tj. 21,7 % ogółu zgłoszonych ofert,
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 5 499 tj. 21,6 %,
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 3 618 tj. 14,2 %,
- pracownicy biurowi – 3 563 tj. 14 %,

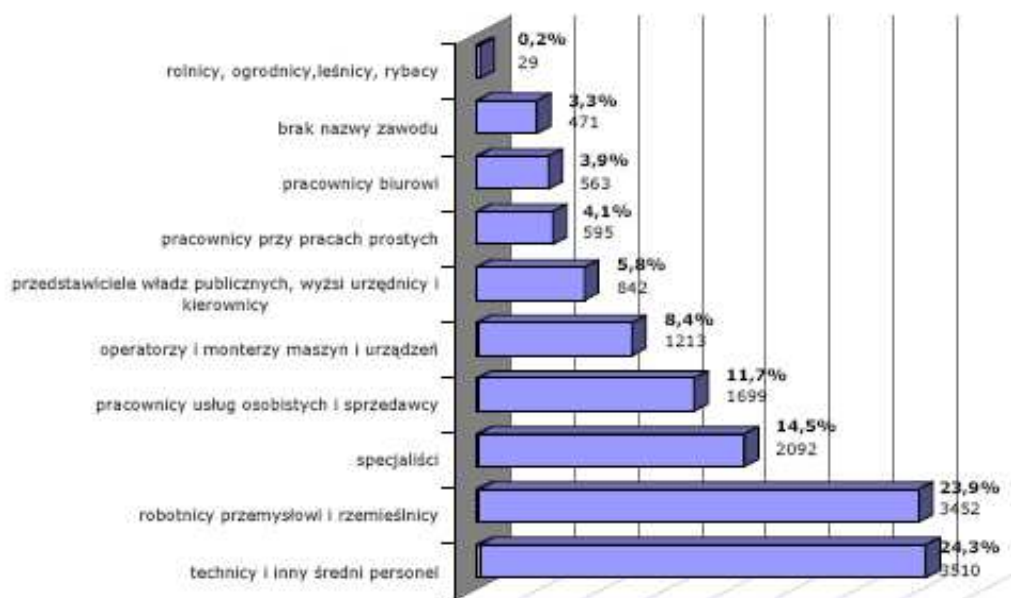

- technicy i inny średni personel – 3 536 tj. 13,9 %.

Wykres 4. Struktura ofert pracy w zależności od pożądanego poziomu wykształcenia

Źródło: Internet – WUP Rzeszów

Z przedstawionego na wykresie popytu na określone grupy zawodowe w mediach tj. prasie, portalach internetowych oraz stronach akademickich biur karier ze względu na podział na grupy wynika duże zapotrzebowanie na pracowników posiadających wykształcenie zawodowe i średnie zawodowe (71 %). Absolwent naszej szkoły posiada wykształcenie średnie zawodowe.

Wykres 5. Oferty pracy w Powiatowych Urzędach Pracy wg grup wielkich
Źródło: Internet – WUP Rzeszów

Analizując dane z PUP co szоста oferta była skierowana do „techników i innego średniego personelu”, natomiast co siódma do „pracowników biurowych”.

Do elementarnych grup zawodowych najczęściej poszukiwanych przez pracodawców w analizowanej kategorii, należą również „pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni”.

Wśród grupy „pracowników biurowych” pracodawcy za pośrednictwem podkarpackich urzędów pracy najczęściej poszukiwali „pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych” – ponad połowa ofert pracy była przeznaczona dla tej kategorii osób.

Absolwent szkoły może szukać pracy analizując oferty pracy umieszczonej w PUP oraz mediach (prasie, portalach internetowych). Część ogłoszeń skierowanych przez pracodawców umieszczana jest bowiem w urzędach pracy, ale często pracodawcy publikują swoje oferty za pośrednictwem prasy albo na stronach portali internetowych. Pracodawcy ogłaszają zapotrzebowanie głównie na „techników i inny średni personel”. Do tej kategorii skierowano ponad 40% ofert pracy. Prawie połowa zgłoszonych w portalu [www. pracuj.pl](http://www.pracuj.pl) ofert pracy w województwie podkarpackim zaadresowana była do „techników i innego średniego personelu”, podobna sytuacja zaistniała na innych portalach internetowych.

Na Podkarpaciu, podobnie jak w innych regionach Polski, zaczyna brakować specjalistów w dziedzinie logistyki (spedycja towarów, transport lotniczy), budownictwa, handlu. W związku z tym w roku szkolnym 2008/2009 wprowadziliśmy kształcenie w zawodzie technik logistyk. 45 % podkarpackich pracodawców ma problemy z wykwalifikowaną kadrą. Najchętniej zatrudnialiby handlowców, osoby do bezpośredniej obsługi klienta, specjalistów od marketingu i reklamy, informatyków, ekonomistów, logistyków ale także pracowników sezonowych. Z powyższych informacji wynika, że nasi przyszli absolwenci kształceni są zgodnie z zapotrzebowaniem na kadrę średnią.

Proponowane przez szkołę specjalizacje zawodowe uwzględniają potrzeby podkarpackiego rynku pracy. Finansiści i księgowi średniego szczebla są niezbędni w każdej firmie. Specjalizacja „Asystent menedżera” odpowiada zapotrzebowaniu na pracowników administracyjno-biurowych. Proponujemy również specjalizację „Menedżer - handlowiec z obsługą programów sprzedażowych”, która przygotowuje uczniów do pracy w handlu.

III.2 Kompetencje Kluczowe a rynek pracy

Od kilku lat obserwuje się spadek zatrudnienia młodych ludzi (w wieku 15-24 lat), co po części wydaje się być efektem wydłużania procesu edukacji i szkolenia młodzieży. Sytuacja ta rodzi potrzebę podejmowania wysiłków skierowanych na umożliwienie młodzieży zdobywania doświadczenia zawodowego w toku kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej, a poprzez to poprawę sytuacji młodzieży na europejskim rynku pracy. Do najważniejszych umiejętności wymaganych przez potencjalnych pracodawców należy zaliczyć:

znajomość języków obcych – co najmniej jeden biegle. Znajomość biegle przynajmniej jednego języka obcego zwiększa kilkakrotnie szanse na rynku pracy. Często pojawia się możliwość pracy w zespołach międzynarodowych komunikujących się ze sobą przez Internet. Nasza szkoła dostrzegła niezbędność zdolności lingwistycznych i skierowaliśmy nasze działania na utrwalanie umiejętności językowych uczniów poprzez poszerzanie zasobu ich słownictwa o specjalistyczne zagadnienia związane z wybraną specjalizacją zawodową – język obcy zawodowy.

umiejętność wykorzystania komputera w codziennej pracy – w dzisiejszych czasach jest to absolutnie nieodzowna umiejętność. Mając do dyspozycji podstawowe aplikacje

biurowe i dostęp do Internetu przyszły pracownik powinien umiejętnie je wykorzystywać w wypełnianiu powierzonych zadań, komunikować się za pośrednictwem sieci, a przede wszystkim korzystać z e-learningu.

umiejętności interpersonalne – te umiejętności należy posiadać, uczyć się ich i doskonalić je wciąż na nowo. Oprócz wiedzy specjalistycznej i technicznej bardzo ważna jest umiejętność prawidłowej autoprezentacji. Łatwość nawiązywania kontaktów pomaga w budowaniu prawidłowych relacji międzyludzkich, a co za tym idzie biznesowych, umiejętność słuchania sprawia, że przyszli współpracownicy darzą się szacunkiem, a umiejętność pracy w grupie pozwoli uniknąć niepotrzebnych konfliktów. Pracujemy z naszymi uczniami stosując metody aktywizujące ich do większej inwencji, otwartości, a przede wszystkim asertywności i kreatywności.

Do tych trzech kluczowych grup umiejętności warto jeszcze dodać zdolność do szybkiego uczenia się, otwartość na zmiany oraz umiejętność docierania do odpowiednich informacji. Rynek pracy staje się coraz bardziej globalny i w każdej dziedzinie przydają się informacje z pozornie niezwiązanych obszarów wiedzy. Wszystkie te aspekty powodują, że istnieje grupa zawodów, na które prawdopodobnie za kilka lat powstanie zapotrzebowanie na największą ilość specjalistów.

Obecnie bezrobocie dotyka najboleśniej osoby młode, tj. do 34 roku życia, przy czym obserwuje się właśnie w tej grupie stosunkowo największą poprawę - od 2003 r. do połowy 2006 r. Liczba bezrobotnych wśród młodzieży do 24. roku życia spadła o 290 tys. osób, zaś w grupie 25-34 lat – o 195 tys.

Wśród zjawisk mających wpływ na wzrost dynamiki zmian na rynku pracy są:

- zachowania pracodawców walczących o uzyskanie przewagi konkurencyjnej
- rosnąca skala sezonowego wzrostu liczby pracujących
- wzrost liczby ofert pracy w rolnictwie
- przewaga wzrostu wydajności nad presją płacową
- duża skala subsydiowania zatrudnienia ze środków publicznych
- ujawnienie się popytu na nowe zawody i kwalifikacje, zwłaszcza w sferze nowych technologii.

III.3 Funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

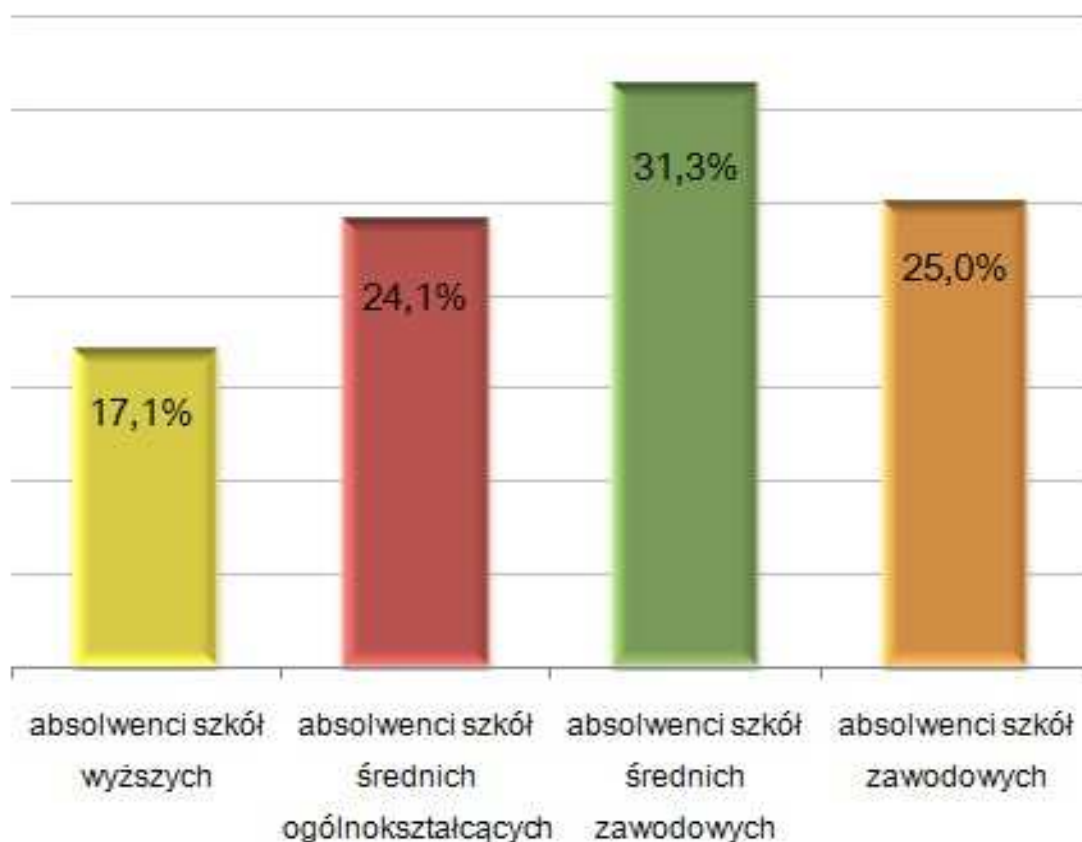
Współczesny absolwent starający się o pracę, musi już podczas procesu rekrutacji przekonać swojego przyszłego pracodawcę, że jest właściwym i pod każdym względem idealnym kandydatem. Pracownik stanowi wizytówkę firmy, pracodawcy zwracają również uwagę na wygląd zewnętrzny potencjalnego kandydata. Aby sprostać wymaganiom pracodawców młodzi ludzie muszą zdobywać wiedzę na temat rynku pracy i jego wymogów. Powinni również doskonalić swoje umiejętności interpersonalne. Muszą również realnie oceniać własne możliwości.

Poszukując pracy należy wziąć pod uwagę to, że dla pracodawców liczy się przede wszystkim wiedza specjalistyczna, która zresztą jest sprawdzana w czasie rozmowy z fachowcami, czy też poprzez specjalne zadania. Pracodawcy przyjmujący absolwentów na kandydatów do pracy zwracają szczególną uwagę nie tylko na wykształcenie zawodowe, solidną wiedzę kandydata, znajomość języków obcych (jeden nie zawsze wystarcza) lecz również znajomość konkretnych programów komputerowych (np. znajomość zaawansowanego oprogramowania CAD), odbyte praktyki, dodatkowe umiejętności i zainteresowania.

Idealny absolwent - kandydat do pracy, potrafi profesjonalnie przygotować dokumenty aplikacyjne, jest przygotowany do rozmowy z pracodawcą, zna swoje atuty i jest mobilny. Firmy poszukują osób dyspozycyjnych, chodzi nie tylko o pracę po kilkanaście godzin dziennie, ale także o chęć przeniesienia się do innego miasta lub kraju. Dyspozycyjność jest jednym z ważniejszych elementów przetargowych przy poszukiwaniu pracowników. Pracodawcy stawiają z kolei dużo wymogów, co do umiejętności i cech absolwentów starających się o pracę. Wykształcenie nie jest czynnikiem wystarczającym. Idealny dla firmy kandydat musi posiadać wiele innych cech, takich jak np. umiejętność analitycznego postrzegania problemów, dążenie do osiągnięcia wyznaczonych celów, umiejętność pracy w grupie, cechy przywódcze, umiejętność pracy z ludźmi.

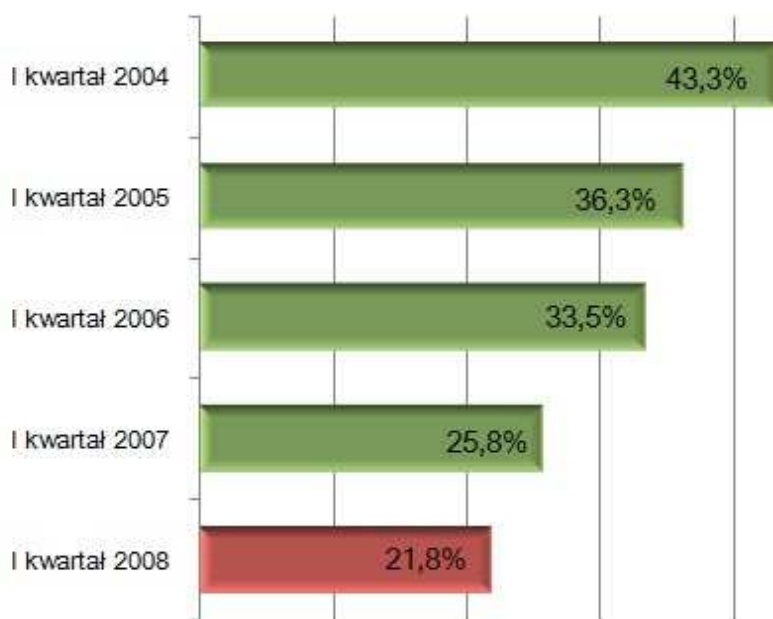
W pierwszym kwartale 2008 roku przy ogólnej stopie bezrobocia w Polsce na poziomie 8,1 % nadal, co piąty absolwent pomimo deklarowanej chęci do podjęcia zatrudnienia pozostawał bez pracy. Stopa bezrobocia dla absolwentów, czyli osób między 15 a 30 rokiem życia, które ukończyły szkołę w okresie ostatnich 12 miesięcy i nie

kontynuują nauki, ukształtowała się na poziomie 21,8 %. W trzech pierwszych miesiącach 2008 roku 81 tysięcy młodych ludzi tuż po ukończeniu szkoły pozostawało bez pracy. Nieco niższy odsetek bezrobotnych był wśród absolwentów płci żeńskiej. Dla kobiet – absolwentów stopa bezrobocia wynosiła 21 %, dla mężczyzn 23 %. Znacząco wyższe natężenie bezrobocia absolwentów charakteryzowało mieszkańców wsi – 26,6% w stosunku do 18,9 % dla mieszkańców miast. Najdotkliwiej zjawisko bezrobocia odczuli natomiast absolwenci szkół średnich zawodowych, gdzie co trzeci pozostawał bezrobotny.

Wykres 6. Stopa bezrobocia absolwentów w I kwartale 2008 roku w zależności od poziomu wykształcenia (Opracowanie na podstawie GUS)

Choć zjawisko bezrobocia wśród absolwentów wciąż pozostaje jednym z głównych problemów polskiego rynku pracy, to warto zwrócić uwagę na postęp, jaki nastąpił na przestrzeni ostatnich 4 lat. W I kwartale 2004 roku, kiedy to ogólna stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 20,7%, odsetek bezrobotnych absolwentów utrzymywał się na poziomie 43,3%, a 66,7% absolwentów średnich szkół ogólnokształcących oraz 28,5% absolwentów szkół wyższych posiadało status bezrobotnego.

Wykres 7. Stopa bezrobocia absolwentów od 2004 roku
(Opracowanie na podstawie GUS)

Pracodawcy, przyjmując do pracy absolwenta, kierowali się ulgami z tym związanymi, czyli preferencjami wynikającymi ze stażu absolwenckiego, dobrym wykształceniem kandydatów, a w dalszej kolejności – entuzjazmem młodych osób, brakiem złych nawyków z poprzedniej pracy, dyspozycyjnością, a także mniejszymi oczekiwaniami dotyczącymi wynagrodzenia. Na przestrzeni ostatnich 4 lat liczba absolwentów zaliczanych do grupy osób bezrobotnych zmniejszyła się o 86 tysięcy a stopa bezrobocia zmalała o 21,5 punktów procentowych.

Absolwenci naszej szkoły z powodzeniem odnajdują się na naszym rynku pracy. Wielu z nich znajduje zatrudnienie w księgowości firm, biurach rachunkowych, a także w administracji lokalnej. Dzięki temu, że posiadają wykształcenie zawodowe mogą pracować i kontynuować naukę na studiach. Duża część naszych absolwentów próbuje sił we własnym biznesie. Zakładają firmy handlowe, biura reklamowe, firmy usługowe o różnym profilu działalności. Wielu absolwentów wyjechało do krajów Unii, ale część z nich wraca po zdobyciu kapitału i prowadzi działalność na własny rachunek.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

IV.1 Prognozy demograficzne

Średni wiek mieszkańca Polski, który wynosi obecnie 36,7 roku wzrośnie do 2030 r. do 45,5 lat, z tendencją do dalszego wzrostu. Zmiany w strukturze wieku ludności mają istotne konsekwencje w wielu dziedzinach życia, sprawiając, że niektóre problemy społeczne ulegają zaostrzeniu. Systematycznie będzie malała liczba młodzieży w wieku uczęszczania do szkół ponadpodstawowych (16-24 lata), z obecnych prawie 6 mln do 4 mln w 2015 roku.

Dlatego bardzo istotnym jest stworzenie odpowiedniej oferty edukacyjnej, która pozwoli absolwentom na dalsze zdobywanie nowych umiejętności i kompetencji. Istotne przesunięcie nastąpi w proporcjach między liczbami osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Prognozę demograficzną dla województwa podkarpackiego przedstawia poniższa tabela:

Rok	Grupa wiekowa	Ogółem mężczyźni	Kobiety	Miasto mężczyźni	Kobiety	Wieś mężczyźni	Kobiety
2009	15-19	80,256	77,282	29,143	28,553	51,113	48,729
2009	19-24	88,695	84,533	35,497	34,552	53,198	49,981
2014	15-19	64,112	60,696	22,141	21,435	41,971	39,261
2014	19-24	76,575	73,785	27,008	26,910	49,567	46,875

*Tabela 3. Prognoza ludności w przedziale wiekowym 15-24 dla województwa podkarpackiego (w tys.)
(Źródło GUS)*

Prognozę ludności Polski należy dokonać dla ludności Polski *de facto*, po skorygowaniu stanów ludności o emigrantów zagranicznych przebywających za granicą oraz imigrantów przebywających w Polsce ponad 12 miesięcy. Należy również przeszacować stany ludności wstecz, aby uzyskać poprawne, nie zaniżone współczynniki zdarzeń demograficznych. Dopiero na tej podstawie możliwe będzie sporządzenie rzetelnych szeregów czasowych, które powinny posłużyć do przygotowania scenariuszy przyszłych zmian prognozowanych zmiennych demograficznych.

W najbliższych latach można oczekiwać nieco niższej diety i nieco wyższej umieralności, warianty prognozy powinny uwzględniać sytuację społeczno- ekonomiczną naszego kraju.

IV.2 Współpraca szkoły z zakładami pracy

Jednym z priorytetów kształcenia zawodowego w naszej szkole jest współpraca z przedsiębiorstwami czy zakładami pracy o profilach: handlowym, usługowym i produkcyjnym. Dzięki współudziałowi tych firm w procesie praktycznej nauki zawodu nasi uczniowie nabywają umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy zawodowej. Współpraca ta przebiega w trzech obszarach:

- Praktyka zawodowa uczniów w ramach kształcenia w zawodzie technik ekonomista i technik logistyk
- Wycieczki przedmiotowe do zakładów pracy
- Lekcje z przedmiotów zawodowych prowadzone przez specjalistów zakładów i instytucji realizujące program nauczania z przedmiotów zawodowych.

Czołowymi partnerami są takie firmy jak:

- Izba Skarbowa,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- PZU SA,
- PKO SA,
- MPEC,
- Elekromontaż SA,
- WSK PZL
- Zelmer
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nowe Miasto”.

Realizowany program praktyki zmierza do pokazania uczniom funkcji i roli zakładu pracy, różnorodności prowadzonej działalności gospodarczej i co najważniejsze wykazanie związku teorii z praktyką. Tym samym umożliwia przygotowanie się od strony praktycznej do wejścia na rynek pracy.

Realizując materiał nauczania z przedmiotów zawodowych znaczącą rolę odgrywają wycieczki przedmiotowe, które odbywają się aktualizując przekazywane treści podczas zajęć lekcyjnych. Taki sposób edukacji pozwala uczniom na bieżąco odnosić wiedzę teoretyczną do praktyki. Znaczna liczba organizowanych wycieczek wpływa na szybkie i trafne zrozumienie specyficznych i wielokrotnie trudnych treści w przedmiotach zawodowych. Mając na uwadze otwartość zakładów pracy ta forma jest coraz częściej wykorzystywana przez nauczycieli.

Kontynuując formy potwierdzania związku teorii z praktyką część treści z przedmiotów zawodowych wymagających aktualizacji prowadzona jest przy współdziałaniu specjalistów z firm i instytucji. Tak specjalistyczny przekaz powoduje zainteresowanie wśród uczniów, możliwość rozszerzenia zakresu programowego, jak również rozwianie wątpliwości poprzez możliwość zadawania pytań i dyskusje z pracownikiem. Przekazywane przez prowadzących materiały wzbogacają bazę dydaktyczną szkoły.

Miejscem praktyki zawodowej, wycieczek przedmiotowych są przedsiębiorstwa prowadzące działalność w obszarze logistyki, rachunkowości, finansów, handlu. Uczniowie w szkole zapoznają się z celami kształcenia i materiałem nauczania, który muszą opanować, a praktyka przyczynia się do potwierdzenia przydatności zdobytych umiejętności.

Część pracy polega na obserwacji czynności lub uczestnictwie w obsłudze stanowisk, dzięki czemu uczniowie zapoznają się z różnorodnością zadań. Uczniowie wykonują czynności pod nadzorem pracownika, a także samodzielnie. Czynności wykonywane samodzielnie powinny być zawsze sprawdzane przez pracownika. Zwracamy szczególną uwagę, aby praktyka rozpoczynała się od zaznajomienia z organizacją pracy i zadaniami zgodnie z obowiązującymi standardami:

- struktura organizacyjna i regulamin organizacyjny,
- regulamin pracy,
- zadania strategiczne działów firmy,
- profil działalności zakładu,
- obiekt dokumentów,
- zadania pracownika (zakres czynności i odpowiedzialność służbowa),
- poznanie przepisów dotyczących dyscypliny pracy i bhp,
- współpraca ze środowiskiem lokalnym,
- stanowisko pracy pracownika.

Obserwacja ucznia w trakcie wykonywania przez niego zadań zawodowych, a także staranne prowadzenie przez ucznia dziennika praktyk, stanowią podstawę dla opiekuna praktyk zawodowych do wystawienia każdemu z uczniów oceny z tego przedmiotu.

Szczegółowe cele kształcenia dla zawodu technik ekonomista i technik logistyk opierają się na osiągnięciu możliwie najwyższego poziomu umiejętności. W wyniku procesu kształcenia uczeń (słuchacz) powinien umieć:

- dostosować wygląd zewnętrzny i kulturę osobistą do sytuacji zawodowej
- zastosować obowiązujące regulaminy i przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej
- odczytać powiązania organizacyjne ze schematu struktury organizacyjnej
- odczytać schemat obiegu dokumentów występujących w jednostkach organizacyjnych
- sporządzić dokumentację: magazynową, handlową, kasową, kadrowo-płacową
- skontrolować, zadekretować i zaewidencjonować dokumenty księgowe
- obliczyć: amortyzację, wynagrodzenia, odsetki, podatki
- sporządzić zeznania podatkowe
- przeprowadzić proste analizy ekonomiczne i dokonać oceny procesów gospodarczych
- przyjąć i wysłać korespondencję
- zastosować instrukcję kancelaryjną
- zredagować pisma służbowe w języku ojczystym i obcym
- zarchiwizować dokumenty
- dokonać analizy wyników badań marketingowych
- dokonać analizy strategii produktu, ceny, promocji i dystrybucji
- przeprowadzić analizę SWOT działań marketingowych
- posłużyć się sprzętem technicznym wykorzystywanym w jednostce organizacyjnej
- sprawdzić stan techniczno – eksploatacyjny miejskich usług infrastrukturalnych
- zorganizować przewozy osób w komunikacji publicznej
- dobrać środki transportu w zakresie realizowanego zadania
- zrealizować łańcuch dostaw tradycyjnie i systemem elektronicznym
- przeprowadzić negocjacje z klientami w zakresie zadań logistycznych
- wyznaczyć zapas cykliczny i zapas bezpieczeństwa

- zastosować metody i narzędzia jakościowe w realizacji usług logistycznych
- sporządzić oferty cenowe na usługi logistyczne
- wyodrębnić i przeanalizować koszty logistyki
- zastosować metody i narzędzia statystyczne przy sporządzaniu analiz procesów logistycznych

Oprócz realizacji celów głównych kształtujemy następujące postawy uczniów:

- uczciwość w pracy zawodowej,
- odpowiedzialność i dyscyplinę,
- aktywność i samodzielność w działaniu,
- przestrzeganie tajemnicy zawodowej,
- rzetelność i dokładność w wykonywaniu powierzonych zadań.

IV.3 Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy

Z uwagi na to, że tendencje na rynku pracy zmieniają się nieustająco staramy się uświadomić naszym uczniom, że aby znaleźć dobrą pracę należy mieć dobre wykształcenie, a na nie składa się szereg czynników takich jak: ukończenie szkoły, wiedza i umiejętności, znajomość przynajmniej jednego języka obcego, obsługa komputera. Absolwent naszej szkoły musi być otwarty na stałe podnoszenie swoich kompetencji i uzupełnianie wiedzy. Chcemy aby absolwenci naszej szkoły umieli dokonać samooceny swoich umiejętności. Aby ułatwić im to zadanie współpracujemy z Wojewódzkim Urzędem Pracy, Powiatowym Urzędem Pracy oraz z Biurem Karier działającym przy Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Dzięki tej kooperacji nasi uczniowie doskonalą umiejętności tj.:

- określenie swoich mocnych i słabych stron, predyspozycji do pracy na danym stanowisku,
- uzyskanie informacji i umiejętność oceny lokalnego i ogólnopolskiego rynku pracy o miejscach pracy w firmach działających w regionie, w całej Polsce oraz za granicą,
- możliwości rozwoju osobistego,
- aktywnego poszukiwania pracy,

- poznanie siebie i własnych predyspozycji zawodowych,
- planowania własnej kariery zawodowej.

Współpraca szkoły z w/w jednostkami pozwala uczniom na:

- uczestniczenie w spotkaniach pracodawców i studentów oraz prezentacje firm,
- udział w warsztatach związanych z rynkiem pracy,
- przygotowanie się do rozmów kwalifikacyjnych,
- skorzystanie z bazy osób poszukujących pracy w ramach agencji pośrednictwa pracy,
- poznanie perspektyw rozwoju zawodowego oraz możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji,
- udział w Podkarpackich Targach Pracy,
- poznanie obecnej sytuacji na rynku pracy w Polsce i UE,
- identyfikację wymagań stawianych przez pracodawców,
- utworzenie indywidualnego profilu zawodowego,
- zbadanie preferencji zawodowych, określając właściwy kierunek rozwoju,
- zwiększenie szansy na zatrudnienie,
- przeanalizowanie najważniejszych cech osobowości,
- skorzystanie nieodpłatnie ze szkoleń dotyczących tematyki rynku pracy i otrzymanie oferty pracy w Polsce i UE.

Przygotowanie do funkcjonowania na rynku pracy odbywa się również w szkole. Na godzinach wychowawczych realizowany jest program ścieżki międzyprzedmiotowej „Podstawy aktywności zawodowej – wejście na rynek pracy”. W ramach tego programu uczniowie zapoznają się m.in. z tematami:

- Określanie swoich zasobów i wyznaczanie celów zawodowych (bilans wiedzy i umiejętności, bilans osobowości, bilans mocnych i słabych stron, wyznaczanie swoich celów zawodowych)
- Drogi poszukiwania pracy (pojęcie i struktura rynku pracy, bank pomysłów i wymiana informacji na temat możliwości poszukiwania pracy, analiza ofert pracy – jak czytać ogłoszenia)
- Dokumentacja osobowa związana z podejmowaniem pracy,
- Rozmowa kwalifikacyjna

- Przyczyny i skutki bezrobocia w kraju (przyczyny i rodzaje bezrobocia, ekonomiczne i społeczne skutki bezrobocia, psychologiczne aspekty utraty pracy, analiza bezrobocia w kraju i województwie)
- Formy pomocy przysługujące bezrobotnemu (instytucje wspierające aktywne poszukiwanie pracy na rynku lokalnym, formy pomocy socjalnej, ułatwienie startu zawodowego bezrobotnemu absolwentowi).

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Na podstawie przeprowadzonej analizy określiliśmy wewnętrzne i zewnętrzne czynniki warunkujące rozwój szkoły.

Kluczowe kompetencje wspierają i rozwijają proces uczenia się oraz budowania świadomości własnych umiejętności i kwalifikacji uczniów.

Dzięki temu absolwent będzie:

- konkurencyjny i otwarty na zmiany, co przełoży się na siłę organizacji, w której będzie pracował;
- umiał zintegrować korzystanie z technologii z procesem pracy;
- podejmował decyzje;
- wpływał na wzmocnienie wizerunku firmy.

Dzięki wdrożeniu pakietu kompetencyjnego absolwent otrzyma precyzyjną bazę informacyjną na temat wymagań, jakie powinien spełnić, natomiast jego potencjalny pracodawca zyska rzetelnie przygotowanego pracownika. Aby móc wdrożyć nasz projekt, niezbędne jest otrzymanie wsparcia w postaci przekazu informacji, odpowiednich szkoleń i wytycznych do sporządzenia programów nauczania z informatyki, języka niemieckiego, matematyki i podstaw przedsiębiorczości oraz pomocy dydaktycznych: laptop, rzutnik, sprzęt do znakowania towarów kodami kreskowymi EAN, drukarka i czytnik kodów kreskowych, system nawigacji GPS, urządzenia automatycznej identyfikacji towarów, kasy fiskalne, tablice interaktywne.

Analiza SWOT

Silne strony	Szanse
<ul style="list-style-type: none"> ● Wysoko wykwalifikowana kadra, duża ilość egzaminatorów maturalnych i egzaminatorów egzaminu zawodowego. ● Udział nauczycieli w konferencjach przedmiotowych, szkoleniach, warsztatach, WDN, studiach podyplomowych. ● Prowadzenie lekcji otwartych, hospicji diagnozujących ● Współpraca z Uniwersytetem Rzeszowskim, Politechniką Rzeszowską, WDK, teatrem, BWA, kinem ● Udział młodzieży w szeregu akcjach przyrodniczych, ekologicznych, w imprezach kulturalnych, sportowych, programach artystycznych i antyalkoholowych ● Stosowanie ciekawych metod nauczania (lekcje metodą projektów, portfolio, dramy, drzewo decyzyjne, analiza soft, dyskusja punktowana) ● Doświadczona kadra kierownicza, bardzo dobre wyniki pracy szkoły potwierdzone ostatnią wizytacją ● Dobra lokalizacja, blisko do przystanków MPK, PKS, PKP. ● Szeroka oferta kierunków kształcenia ● Posiadanie przyjaznego i dużego internatu oraz stołówki ● Możliwość rozwijania zainteresowań (prowadzenie kół zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych, sportowych, wyrównawczych, konsultacji przedmaturalnych, nauczanie indywidualne) ● Współpraca z firmami ● Monitoring w szkole ● Nowoczesne pracownie komputerowe dofinansowane ze środków EFS ● Akademickie Biura Karier, Targi edukacyjne, spotkania, przedsięwzięcia ułatwiające poznanie absolwentów 	<ul style="list-style-type: none"> ● Możliwość dalszego kształcenia w szkołach wyższych różnego typu ● Dobre przygotowanie uczniów do egzaminów maturalnych i egzaminu zawodowego ● Dzielenie się swoją wiedzą z innymi nauczycielami, interesujące lekcje otwarte ● Udział młodzieży w wykładach, sesjach naukowych, spektaklach teatralnych, programach artystycznych ● Uwrażliwienie młodzieży na problemy ekologiczne, rozwój kulturalny i sportowy młodzieży ● Uatrakcyjnianie lekcji, łatwiejsze zapamiętywanie trudnego materiału ● Prawidłowe wdrożenie reformy szkolnictwa zawodowego, skuteczna reakcja na zagrożenia i problemy pojawiające się wśród młodzieży ● Wprowadzenie nowych, atrakcyjnych kierunków kształcenia z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnego rynku ● Rozwój świadomości, otwartość młodych ludzi ● Kreatywność młodzieży i nauczycieli ● Możliwość zamieszkania w internacie dla uczniów dojeżdżających spoza Rzeszowa ● Możliwość rozwijania zainteresowań ekonomicznych w „Kole Młodego Ekonomisty”, poprawa kondycji fizycznej, aktywność sportowa, poznawanie nowych, ciekawych dyscyplin sportowych, wyrabianie postawy sportowej, ducha współzawodnictwa; szansa wyrównania zaległości i niedociągnięć, usystematyzowanie wiedzy i materiału przygotowujące do egzaminu maturalnego, potwierdzającego kwalifikacje zawodowe ● Uczniowie z różnym stopniem

<p>i pracodawców</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Dodatkowe kwalifikacje (certyfikat obsługi kasy fiskalnej, obsługi programu finansowo-księgowego) ● Praktyki zawodowe (zdobycie umiejętności) ● Organizowanie Ogólnopolskiego Konkursu z Zakresu Rachunkowości ● Organizowanie konkursów przedmiotowych, olimpiad, zawodów sportowych, wycieczek przedmiotowych (do redakcji gazety, Muzeum Powstania Warszawskiego, wyjazdy narciarskie, snowboardowe, rowerowe, kajakowe i inne wykorzystujące walory geograficzne) ● Wymiana młodzieży ze zaprzyjaźnioną szkołą z Holandii (od 20 lat) ● Jednozmianowość nauczania ● Podnoszenie jakości pracy szkoły: prowadzenie testu „na wejście”, badania wyników nauczania, matury próbne, prowadzenie ścieżek edukacyjnych i korelacji międzyprzedmiotowych ● Stowarzyszenie Polska-Wschód ● Jedyne w Rzeszowie sklepienie szkolne prowadzone przez spółdzielnię uczniowską 	<p>niepełnosprawności mają szanse bezproblemowego kontynuowania nauki</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bezpieczna szkoła, panuje przyjazna atmosfera, nie dochodzi do aktów przemocy ● Przedsięwzięcia zbliżające absolwentów do pracodawców ● Możliwość korzystania z nowoczesnych komputerów i Internetu, dostęp do najnowszych osiągnięć technologii informacyjnej ● Prowadzenie ciekawych, urozmaiconych lekcji z wykorzystaniem komputera ● Promocja, szkoły miasta, regionu w całym kraju, rozszerzanie, sprawdzanie własnych umiejętności i dowartościowanie się ● Optymalny czas zajęć dla uczniów, ● Poszerzanie praktycznej wiedzy zdobytej w szkole i na zajęciach dodatkowych ● Promowanie i reprezentowanie szkoły, miasta, i ojczyzny w Europie. Poznawanie obcej kultury, obyczajów, historii, rozwijanie umiejętności posługiwania się językiem obcym w praktyce, silna motywacja do nauki języków obcych. Prowadzenie i udział w projektach “Europa nasz dom”, “Piknik Europejski”. Uczenie tolerancji i zrozumienia wobec innych narodów, kształcenie w duchu “jestem Europejczykiem”, niwelowanie i usuwanie uprzedzeń, ksenofobii, rasizmu i antysemityzmu ● Monitorowanie i analizowanie wyników nauczania, wyciąganie wniosków do dalszej pracy ● Możliwość zakupu artykułów spożywczych, rozwijanie aktywności uczniowskiej, udzielanie zapomóg losowych
<p>Słabe strony</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Słabe, wymagające modernizacji i dofinansowania zaplecze dydaktyczne, przestarzała część budynku szkoły ● Niskie – w stosunku do potrzeb – środki 	<ul style="list-style-type: none"> ● Spadek nakładów finansowych na oświatę ● Spadek liczby uczniów ze względu na niską stopę życiową lokalnego

<p>finansowe na bieżące funkcjonowanie szkoły</p> <ul style="list-style-type: none">● Położenie miasta w jednym z najbiedniejszych regionów UE,● Niska frekwencja● Konkurencyjne szkoły w powiecie● Niska, porównywalna z innymi szkołami zdawalność egzaminu zawodowego● Niż demograficzny	<p>społeczeństwa</p> <ul style="list-style-type: none">● Duży poziom bezrobocia w regionie, brak pracy dla absolwentów, wyjazdy za granicę części absolwentów● Konkurencyjne szkoły w mieście i powiecie● Słabsze wyniki nauczania● Mniejsza atrakcyjność szkoły,● Mniej ciekawe lekcje, mniej urozmaiconych zajęć,● Brak nowoczesnych pomocy dydaktycznych● Słabo wyposażone klasopracownie, sala gimnastyczna (mniej miejsca na zajęcia sportowe● Rezygnacja z kształcenia zawodowego● Problemy z kserokopiarką● Wyjazdy rodziców do pracy za granicą („eurosieroty”)● Utworzenie w pobliżu naszej szkoły nowej placówki ponadgimnazjalnej● Nieodpowiednio sformułowany arkusz egzaminu zawodowego
---	---